

I

(Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset)

DIREKTIIVIT

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI (EU) 2016/943,

annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016,

julkistamattoman taitotiedon ja liike-toimintatiedon (liikesalaisuuksien) suojaamisesta laittomalta hankinnalta, käytöltä ja ilmaisemiselta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 114 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

noudattavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä ⁽²⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Yritykset ja ei-kaupalliset tutkimuslaitokset investoivat osaamistalouden valuuttana käytettävien ja kilpailuetua antavien taitotiedon ja tiedon hankkimiseen, kehittämiseen ja soveltamiseen. Nämä investoinnit henkisen pääoman tuottamiseen ja soveltamiseen ovat ratkaiseva tekijä, siltä osin kuin kyse on niiden kilpailukyvyistä ja innovointiin liittyvästä suorituskyvystä markkinoilla ja siten myös investointien tuotosta, joka on yritysten harjoittaman tutkimus- ja kehitystoiminnan perimmäinen tarkoitus. Yritykset käyttävät erilaisia keinoja ottaakseen haltuunsa innovointiin liittyvän toimintansa tulokset, kun avoimuus estää niiden tutkimukseen ja innovointiin kohdistamien investointien täysipainoisen hyödyntämisen. Yksi tällaisista keinoista on teollis- ja tekijänoikeuksien, kuten patenttien, mallioikeuksien tai tekijänoikeuden, käyttö. Toinen keino ottaa haltuun innovoinnin tulokset on suojata pääsyä kyseisen yhteisön kannalta arvokkaaseen mutta vain suppean piirin tuntemaan tietämykseen ja hyödyntää tällaista tietämystä. Tällaisesta arvokkaasta taitotiedosta ja liike-toimintatiedosta, jotka ovat julkistamattomia ja joita on tarkoitus käsitellä luottamuksellisina, käytetään nimitystä liikesalaisuus.
- (2) Kaikenkokoiset yritykset arvostavat liikesalaisuuksia yhtä paljon kuin patenteja ja muita teollis- ja tekijänoikeuksien muotoja. Ne käyttävät luottamuksellisuutta liiketoiminnan kilpailukyvyyn ja tutkimusperustaisen innovoinnin hallintavälineenä hyvin monenlaisten tietojen osalta, jotka ulottuvat teknisestä tietämyksestä aina kaupallisiin tietoihin, kuten tietoihin asiakkaista ja toimittajista, liike-toimintasuunnitelmista sekä markkinatutkimuksista ja -strategioista. Pienet ja keskisuuret yritykset, jäljempänä 'pk-yritykset', arvostavat liikesalaisuuksia ja

⁽¹⁾ EUVL C 226, 16.7.2014, s. 48.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 14. huhtikuuta 2016 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 27. toukokuuta 2016.

tukeutuvat niihin vielä enemmän. Liikesalaisuudet suojaavat hyvin monenlaista taitotietoa ja liiketoimintatietoa joko täydentäen teollis- ja tekijänoikeuksia tai niiden vaihtoehtona ja antavat luovan työn tekijöille ja keksijöille mahdollisuuden hyötyä luomistyönsä tuloksista tai innovaatioista, ja liikesalaisuudet ovat sen vuoksi erityisen tärkeitä liiketoiminnan kilpailukyvn sekä tutkimus- ja kehitystyön ja innovointiin liittyvän suorituskyvyn kannalta.

- (3) Avoin innovointi toimii katalyyttina uusille ideoille, jotka täyttävät kuluttajien tarpeet ja vastaavat yhteiskunnallisiin haasteisiin, ja tällainen innovointi mahdollistaa sen, että nämä ideat löytävät tiensä markkinoille. Tällainen innovointi on tärkeä viputekijä uuden tietämyksen luonnissa ja edistää yhdessä luodun tietämyksen käyttöön perustuvien uusien ja innovatiivisten liiketoimintamallien kehittämistä. Tutkimusyhteistyö, mukaan lukien valtioiden rajat ylittävä yhteistyö, on erityisen tärkeää yritysten tutkimus- ja kehitystyön lisäämiseksi sisämarkkinoilla. Tietämyksen ja tiedon julkistaminen olisi katsottava keskeiseksi tekijäksi, jolla voidaan varmistaa dynaamiset, myönteiset ja tasapuoliset liiketoiminnan kehitysmahdollisuudet ennen kaikkea pk-yrityksille. Sisämarkkinoilla, joilla valtioiden rajat ylittävää yhteistoimintaa haittaavat esteet on supistettu mahdollisimman vähäiseksi ja joilla kilpailu ei ole vääristynyt, henkisen luomistyön ja innovoinnin olisi edistettävä investoimista innovatiivisiin prosesseihin, palveluihin ja tuotteisiin. Henkisen luomistyön ja innovoinnin kannalta otollinen ympäristö, jossa työvoiman liikkuvuutta ei ole estetty, on tärkeässä asemassa myös työllisyyden kasvun ja unionin talouden kilpailukyvn parantamisen kannalta. Liikesalaisuuksilla on tärkeä rooli yritysten, mukaan lukien erityisesti pk-yritykset, ja tutkimuslaitosten välisen tietämyksen vaihdon suojaamisessa sekä sisämarkkinoilla että niiden ulkopuolella tutkimus- ja kehitystyön sekä innovoinnin yhteydessä. Vaikka liikesalaisuudet ovat yksi yleisimmin käytetyistä yritysten henkisen luomistyön ja innovatiivisen taitotiedon suojaamiskeinoina, voimassa oleva unionin lainsäädäntökehys tarjoaa niille heikoimman suojan siltä varalta, että muut osapuolet hankkivat, käyttävät tai ilmaisevat niitä laittomasti.
- (4) Innovatiiviset yritykset altistuvat yhä enemmän joko unionista tai sen ulkopuolelta lähtöisin oleville epärehellisille käytännöille, kuten varkauksille, luvattomalle kopioinnille, teollisuusvakoilulle tai salassapitovaatimusten rikkomiselle, joiden tarkoituksena on liikesalaisuuksien väärinkäyttö. Viimeaikainen kehitys, kuten globalisaatio, ulkoistamisen lisääntyminen, pitemmät toimitusketjut sekä tieto- ja viestintäteknologian käytön yleistymisen, kasvattaa omalta osaltaan kyseisiin käytäntöihin liittyvää riskiä. Liikesalaisuuden laiton hankinta, käyttö tai ilmaiseminen vaarantaa liikesalaisuuden laillisten haltijoiden mahdollisuuden saada ensimmäiselle toimijalle kuuluvaa etua innovointiin liittyvistä panostuksistaan. Liikesalaisuuksien suojaamisen koko unionissa mahdollistavien tehokkaiden ja vertailukelpoisten oikeudellisten keinojen puuttuminen heikentää kannustimia, jotka on suunnattu innovointiin liittyvään valtioiden rajat ylittävään toimintaan sisämarkkinoilla, ja estää liikesalaisuuksien optimaalisen käytön talouskasvun vauhdittamiseen ja työpaikkojen luomiseen. Tämä laimentaa innovointi- ja luomisintoa sekä vähentää investointeja, mikä haittaa sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja heikentää näiden markkinoiden kasvua lisääviä mahdollisuuksia.
- (5) Maailman kauppajärjestössä toteutetut kansainväliset toimet tämän ongelman ratkaisemiseksi johtivat teollis- ja tekijänoikeuksien kaupan liittyviä näkökohtia koskevan sopimuksen, jäljempänä "TRIPS-sopimus", tekemiseen. TRIPS-sopimus sisältää muun muassa määräyksiä, joiden tarkoituksena on estää kolmansia osapuolia hankkimasta, käyttämästä tai ilmaisemasta liikesalaisuuksia laittomasti; kyseiset määräykset ovat yhteisiä kansainvälisiä normeja. Tämä sopimus, joka hyväksyttiin neuvoston päätöksellä 94/800/EY⁽¹⁾, sitoo kaikkia jäsenvaltioita ja myös unionia itseään.
- (6) Sen estämättä, mitä TRIPS-sopimuksessa määrätään, jäsenvaltioiden lainsäädännöissä on merkittäviä eroja, siltä osin kuin kyse on liikesalaisuuksien suojaamisesta siltä, että muut henkilöt hankkivat, käyttävät tai ilmaisevat niitä laittomasti. Kaikki jäsenvaltiot eivät esimerkiksi ole laatineet liikesalaisuuden taikka liikesalaisuuden laittoman hankinnan, käytön tai ilmaisemisen kansallisia määritelmiä, minkä vuoksi tieto suojan laajuudesta ei ole helposti saatavilla ja suojan laajuus vaihtelee eri jäsenvaltioissa. Yksitysoikeudelliset oikeussuojakeinot, joilla voidaan puuttua liikesalaisuuksien laittomaan hankintaan, käyttöön tai ilmaisemiseen, eivät myöskään ole yhdenmukaisia, sillä kaikissa jäsenvaltioissa ei voida aina antaa lopettamismääräyksiä kolmansille osapuolille, jotka eivät ole liikesalaisuuden laillisen haltijan kilpailijoita. Jäsenvaltioiden välillä on eroja myös sellaisen kolmannen osapuolen kohtelussa, joka on hankkinut liikesalaisuuden vilpittömässä mielessä mutta saa myöhemmin liikesalaisuuden käytön yhteydessä tietoonsa, että kyseinen hankinta perustui toisen osapuolen aiemmin tekemään laittomaan hankintaan.
- (7) Kansalliset säännöt eroavat myös siinä, voivatko liikesalaisuuden lailliset haltijat vaatia sellaisten tavaroiden tuhoamista, jotka ovat liikesalaisuuksia laittomasti käyttävien kolmansien osapuolten tuottamia, tai vaatia sellaisten asiakirjojen, tiedostojen tai materiaalien palauttamista tai tuhoamista, jotka sisältävät tai käsittävät

⁽¹⁾ Neuvoston päätös 94/800/EY, tehty 22 päivänä joulukuuta 1994, Uruguayn kierroksen monenvälisissä kauppaneuvotteluissa (1986–1994) laadittujen sopimusten tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta yhteisön toimivaltaan kuuluvissa asioissa (EYVL L 336, 23.12.1994, s. 1).

laittomasti hankitun tai käytetyn liikesalaisuuden. Vahingonkorvauksen laskennassa sovellettavissa kansallisissa säännöissä ei liioin oteta aina huomioon liikesalaisuuksien aineetonta luonnetta, mikä vaikeuttaa tosiasiallisten menetettyjen voittojen tai oikeudenloukkaajan perusteettoman vaurastumisen näyttämistä toteen, jos kyseisille tiedoille ei voida vahvistaa markkina-arvoa. Vain muutamat jäsenvaltiot sallivat sellaisten abstraktien sääntöjen soveltamisen, joiden mukaan vahingonkorvauksen laskenta perustuu kohtuulliseen lisenssimaksuun tai maksuun, joka olisi voitu joutua maksamaan, jos liikesalaisuuden käyttöä olisi säännelty lisenssillä. Lisäksi monet kansalliset säännöt eivät suojaa asianmukaisesti liikesalaisuuden luottamuksellisuutta, jos liikesalaisuuden haltija nostaa kanteen, jossa väitetään, että kolmas osapuoli on hankkinut liikesalaisuuden laittomasti, käyttänyt sitä laittomasti tai ilmaissut sen laittomasti; tämä vähentää voimassa olevien toimenpiteiden ja oikeussuojakeinojen houkuttelevuutta ja heikentää tarjottavaa suojaa.

- (8) Erot jäsenvaltioiden tarjoamassa liikesalaisuuksien oikeudellisessa suojassa merkitsevät sitä, ettei liikesalaisuuksien suojan taso ole yhtäläinen eri puolilla unionia, mikä johtaa sisämarkkinoiden hajanaisuuteen tällä alalla ja heikentää asiaan liittyvien sääntöjen yleistä pelotevaikutusta. Tämä vaikuttaa sisämarkkinoihin, siltä osin kuin tällaiset erot vähentävät yritysten kannustimia aloittaa valtioiden rajat ylittävää innovointiin liittyvää sellainen taloudellinen toiminta, mukaan lukien yhteistyökumppaneiden kanssa harjoitettava tutkimus- tai tuotantoyhteistyö, ulkoistaminen tai investoiminen muihin jäsenvaltioihin, joka on riippuvaista liikesalaisuuksina suojatun tiedon käytöstä. Valtioiden rajat ylittävässä verkostossa harjoitettava tutkimus- ja kehitystoiminta sekä innovointiin liittyvä toiminta, mukaan lukien näihin liittyvä tuotanto ja valtioiden rajat ylittävää kauppa, muuttuvat tämän vuoksi vähemmän houkutteleviksi ja vaikeammiksi harjoitettaviksi toiminnoiksi unionissa, mikä aiheuttaa myös innovointiin liittyvää tehottomuutta koko unionin tasolla.
- (9) Lisäksi riski yrityksille on suurempi jäsenvaltioissa, joissa liikesalaisuuksien suojan taso on suhteellisen matala, koska liikesalaisuuksien varastaminen tai muu laitton hankinta on helpompaa. Tämän seurauksena pääoman kohdentaminen kasvua edistävään innovointiin sisämarkkinoilla on tehotonta, koska suojatoimenpiteisiin joudutaan joissakin jäsenvaltioissa panostamaan enemmän varoja riittämättömän oikeudellisen suojan kompensoimiseksi. Suojan matala taso helpottaa myös vilpillisesti toimivien kilpailijoiden toimintaa, sillä hankittuaan liikesalaisuudet laittomasti kyseiset kilpailijat saattavat levittää tällaisen hankinnan tuloksena tuotetut tavarat koko sisämarkkinoiden alueelle. Lainsäädäntöjen väliset erot helpottavat myös tavaroiden tuontia kolmansista maista unioniin sellaisten rajanylityspaikkojen kautta, joissa suojan taso on heikompi, kun tavaroiden suunnittelu, tuotanto tai markkinointi perustuu varastettuihin tai muulla tavalla laittomasti hankittuihin liikesalaisuuksiin. Tällaiset erot haittaavat kaiken kaikkiaan sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa.
- (10) Unionin tasolla on aiheellista vahvistaa säännöt, joilla jäsenvaltioiden lakeja lähennetään toisiinsa, jotta varmistetaan, että sisämarkkinoilla tarjotaan riittäviä ja yhtenäisiä yksityisoikeudellisia oikeussuojakeinoja liikesalaisuuden laittoman hankinnan, käytön tai ilmaisemisen varalta. Nämä säännöt eivät saisi rajoittaa jäsenvaltioiden mahdollisuutta säätää liikesalaisuuksien laajemmasta suojaamisesta laittomalta hankinnalta, käytöltä tai ilmaisemiselta, kunhan tässä direktiivissä nimenomaisesti säädettyjä muiden osapuolten edut suojaavia oikeusturvakeinoja noudatetaan.
- (11) Tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa sellaisten unionin tai kansallisten sääntöjen soveltamiseen, jotka edellyttävät tietojen, myös liikesalaisuuksien, ilmaisemista yleisölle tai viranomaisille. Se ei saisi liioin vaikuttaa sellaisten sääntöjen soveltamiseen, joiden nojalla viranomaiset voivat kerätä tietoja tehtäviensä hoitamiseksi, eikä sellaisten sääntöjen soveltamiseen, joiden nojalla kyseiset viranomaiset voivat myöhemmin ilmaista tai joiden nojalla niiden on myöhemmin ilmaista olennaisia tietoja yleisölle. Tällaisiin sääntöihin kuuluvat erityisesti säännöt, jotka koskevat tilanteita, joissa unionin toimielimet ja elimet tai kansalliset viranomaiset ilmaisevat liiketoimintatietoa, jota ne pitävät hallussaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1049/2001⁽¹⁾, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1367/2006⁽²⁾ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/4/EY⁽³⁾ nojalla taikka asiakirjojen julkisesta saatavuudesta tai kansallisten viranomaisten avoimuusvelvoitteista annettujen muiden sääntöjen nojalla.
- (12) Tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa työoikeuden mukaiseen työmarkkinaosapuolten oikeuteen tehdä työehtosopimuksia, siltä osin kuin kyse on velvollisuudesta olla ilmaisematta liikesalaisuutta tai rajoittaa sen käyttöä sekä

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi (EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43).

(2) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1367/2006, annettu 6 päivänä syyskuuta 2006, tiedon saatavuutta, yleisön osallistumista päätöksentekoon sekä oikeuden saatavuutta ympäristöasioissa koskevan Århusin yleissopimuksen määräysten soveltamisesta yhteisön toimielimiin ja elimiin (EUVL L 264, 25.9.2006, s. 13).

(3) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/4/EY, annettu 28 päivänä tammikuuta 2003, ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja neuvoston direktiivin 90/313/ETY kumoamisesta (EUVL L 41, 14.2.2003, s. 26).

seurauksista, joita tällaisen velvollisuuden rikkomisesta koituu osapuolelle, jota kyseinen velvollisuus koskee. Edellytyksenä tälle olisi oltava se, että tällaisella työehtosopimuksella ei rajoiteta tässä direktiivissä säädettyjä poikkeuksia, kun tässä direktiivissä säädettyjä toimenpiteitä, menettelyjä tai oikeussuojakeinoja koskeva, liikesalaisuuden väitetyyn hankintaan, käyttöön tai ilmaisemiseen liittyvä vaatimus on hylättävä.

- (13) Tämän direktiivin ei olisi käsitettävä rajoittavan sijoittautumisvapautta, työntekijöiden vapaata liikkuvuutta tai työvoiman liikkuvuutta, sellaisina kuin niistä säädetään unionin oikeudessa. Sen tarkoituksena ei liioin ole vaikuttaa mahdollisuuteen tehdä sovellettavan lainsäädännön mukaisesti kilpailukieltosopimuksia työnantajien ja työntekijöiden välillä.
- (14) On tärkeää ottaa käyttöön yhtenäinen liikesalaisuuden määritelmä, jossa ei aseteta rajoituksia väärinkäytöltä suojattavalle kohteelle. Tällainen määritelmä olisi sen vuoksi laadittava siten, että se kattaa taitotiedon, liiketoimintatiedon ja teknologisen tiedon, kun on olemassa sekä oikeutettu intressi pitää ne luottamuksellisina että perusteltu luottamus siihen, että tällainen luottamuksellisuus säilytetään. Lisäksi tällaisella taitotiedolla tai tiedolla olisi oltava todellista tai mahdollista kaupallista arvoa. Taitotiedolla tai tiedolla olisi katsottava olevan kaupallista arvoa esimerkiksi silloin, kun sen luvaton hankinta, käyttö tai ilmaiseminen todennäköisesti vahingoittaisi sen suhteen laillista määräysvaltaa käyttävän henkilön etuja siten, että se heikentää kyseisen henkilön tieteellistä ja teknistä suorituskykyä, vahingoittaa hänen liiketoiminnallisia tai taloudellisia etujaan taikka heikentää hänen strategiaa asemiaan tai kilpailukykyään. Liikesalaisuuden määritelmän ulkopuolelle jätetään vähäpätöiset tiedot sekä kokemus ja taidot, jotka työntekijät ovat hankineet osana tavanomaista työskentelyään, ja sen ulkopuolelle jätetään myös tiedot, jotka ovat sellaiseen henkilöpiiriin kuuluvien henkilöiden, jotka yleensä käsittelevät tällaisia tietoja, yleisesti tiedossa olevia tai helposti saatavissa.
- (15) On myös tärkeää määrittää olosuhteet, joissa liikesalaisuuksien oikeudellista suojaa voidaan pitää perusteltuna. Tästä syystä on tarpeen määrittää toimintatapa ja käytännöt, joita on pidettävä liikesalaisuuden laittomana hankintana, käytönä tai ilmaisemisena.
- (16) Innovoinnin ja kilpailun edistämiseksi tämän direktiivin säännökset eivät saisi luoda yksinoikeutta liikesalaisuutena suojattuun taitotietoon tai tietoon. Tämän vuoksi saman taitotiedon tai tiedon keksimisen itsenäisesti olisi oltava edelleen mahdollista. Laillisesti hankitun tuotteen käänteismallinnusta olisi pidettävä laillisena tiedonhankintatapana lukuun ottamatta tapauksia, joissa sopimuksella on toisin sovittu. Vapautta tehdä tällaisia sopimusjärjestelyjä voidaan kuitenkin rajoittaa lailla.
- (17) Joillakin teollisuudenaloilla, joilla luovan työn tekijät ja keksijät eivät voi saada yksinoikeuksia ja joilla innovointi on perinteisesti ollut liikesalaisuuksien varassa, markkinoille tullessiin tuotteisiin on nykyään helppo soveltaa käänteismallinnusta. Tällaisissa tapauksissa kyseiset luovan työn tekijät ja keksijät voivat joutua toisen kustannuksella tapahtuvan kopioinnin tai orjallisen jäljittelyn kaltaisten käytäntöjen uhreiksi, jolloin muut hyötyvät ilmaiseksi heidän maineestaan ja innovointiin liittyvistä panostuksistaan. Joissakin vilpillistä kilpailua koskevissa kansallisissa laeissa puututaan tällaisiin käytäntöihin. Vaikka tämän direktiivin tavoitteena ei ole uudistaa tai yhdenmukaistaa vilpillistä kilpailua koskevaa lainsäädäntöä yleisesti, komission olisi aiheellista selvittää huolellisesti, onko tällä alalla tarvetta unionin toimille.
- (18) Lisäksi lakisäätöiden tai laissa sallittu liikesalaisuuksien hankinta, käyttö tai ilmaiseminen olisi katsottava lailliseksi tätä direktiiviä sovellettaessa. Tämä koskee erityisesti liikesalaisuuksien hankintaa ja ilmaisemista käytettäessä työntekijöiden edustajien tiedonsaanti-, kuulemis- ja osallistumisoikeuksia unionin oikeuden sekä kansallisten lakien ja käytäntöjen mukaisesti ja turvattaessa kollektiivisesti työntekijöiden ja työnantajien etuja, yhteistoiminta työpaikalla mukaan lukien, sekä liikesalaisuuden hankintaa tai ilmaisemista unionin oikeuden tai kansallisen lain mukaisesti suoritettujen lakisäätöiden tilintarkastusten yhteydessä. Tällainen liikesalaisuuden hankinnan katsominen lailliseksi ei saisi kuitenkaan vaikuttaa liikesalaisuutta koskeviin salassapitovelvoitteisiin tai liikesalaisuuden käyttöä koskeviin rajoituksiin, joita unionin oikeudessa tai kansallisessa laissa asetetaan tietojen vastaanottajalle tai hankkijalle. Tässä direktiivissä ei etenkin pitäisi vapauttaa viranomaisia salassapitovelvoitteista, joita niiden on noudatettava liikesalaisuuksien haltijoiden toimittamiin tietoihin nähden, riippumatta siitä, onko velvoitteista säädetty unionin oikeudessa vai kansallisessa laissa. Tällaisiin salassapitovelvoitteisiin kuuluvat muun muassa velvoitteet, joita sovelletaan hankintaviranomaisille hankintamenettelyjen yhteydessä

toimitettuihin tietoihin esimerkiksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/23/EU ⁽¹⁾, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/24/EU ⁽²⁾ sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/25/EU ⁽³⁾ säädetyn mukaisesti.

- (19) Vaikka tässä direktiivissä säädetään toimenpiteistä ja oikeussuojakeinoista, joilla voidaan estää tietojen ilmaiseminen liikesalaisuuksien luottamuksellisuuden suojaamiseksi, on olennaisen tärkeää, että sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta koskevan oikeuden käyttöä, joka käsittää Euroopan unionin perusoikeuskirjan, jäljempänä 'perusoikeuskirja', 11 artiklan mukaisesti myös tiedotusvälineiden vapauden ja moniarvoisuuden, ei rajoiteta, erityisesti tutkivan journalismin ja journalististen lähteiden suojan osalta.
- (20) Tässä direktiivissä säädetty toimenpiteet, menettelyt ja oikeussuojakeinot eivät saisi rajoittaa ilmiantamista. Tämän vuoksi liikesalaisuuksien suojan ei olisi ulotuttava tapauksiin, joissa liikesalaisuuden ilmaiseminen palvelee yleistä etua, siltä osin kuin paljastetaan asiaan välittömästi liittyvä väärinkäyttö tai vääriä tai laitonta toimintaa. Tämä ei saisi kuitenkaan merkitä sitä, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset eivät voisi poiketa toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen määrittämisestä, kun vastapuolella oli täysi syy uskoa vilpittömästi, että hänen toimintatapansa täytti tässä direktiivissä säädettyt asianmukaiset kriteerit.
- (21) Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti toimenpiteet, menettelyt ja oikeussuojakeinot, joiden tarkoituksena on liikesalaisuuksien suojaaminen, olisi suunniteltava siten, että ne täyttävät tavoitteen moitteettomasti toimivista tutkimus- ja innovaatio toiminnan sisämarkkinoista erityisesti siten, että ne ehkäisevät liikesalaisuuden laittoman hankinnan, käytön ja ilmaisemisen. Tällainen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen suunnittelu ei saisi vaarantaa tai heikentää perusoikeuksia ja -vapauksia tai yleistä etua, kuten yleistä turvallisuutta, kuluttajansuojaa, kansanterveyttä tai ympäristönsuojelua, eikä se saisi vaikuttaa työntekijöiden liikkuvuuteen. Tässä direktiivissä säädettyillä toimenpiteillä, menettelyillä ja oikeussuojakeinoilla pyritään tältä osin varmistamaan, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset ottavat huomioon sellaiset tekijät kuten liikesalaisuuden arvo, laittomaan hankintaan, käyttöön tai ilmaisemiseen johtavan toimintatavan vakavuus ja tällaisen toimintatavan vaikutukset. Olisi myös varmistettava, että toimivaltaisilla oikeusviranomaisilla on harkintavalta arvioida oikeudenkäynnin asianosaisten etuja sekä kolmansien osapuolten, tarvittaessa myös kuluttajien, etuja.
- (22) Sisämarkkinoiden moitteeton toiminta häiriintyisi, jos säädettyjä toimenpiteitä, menettelyjä ja oikeussuojakeinoja käytettäisiin laittomiin tarkoituksiin, jotka eivät ole tämän direktiivin tavoitteiden mukaisia. Sen vuoksi on tärkeää, että oikeusviranomaisille annetaan toimivalta toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä sellaisten kantajien osalta, jotka toimivat vahingoittamistarkoituksessa tai vilpillisessä mielessä ja panevat vireille ilmeisen perusteettomia kanteita tarkoituksenaan esimerkiksi viivyttää tai rajoittaa epäoikeudenmukaisesti vastaajan markkinoillepääsyä taikka pelotella tai uhata vastaajaa muulla tavalla.
- (23) Oikeusvarmuuden vuoksi ja ottaen huomioon, että liikesalaisuuksien laillisten haltijoiden odotetaan noudattavan huolellisuusvelvollisuutta kyseisten haltijoiden arvokkaiden liikesalaisuuksien luottamuksellisuuden säilyttämisen ja niiden käytön seurannan osalta, on aiheellista rajoittaa aineellisoikeudellisten vaatimusten esittämistä tai mahdollisuutta ryhtyä oikeustoimiin liikesalaisuuksien suojaamiseksi siten, että tämä on mahdollista vain määrätyn ajan. Kansallisessa laissa olisi myös määritettävä selkeästi ja yksiselitteisesti, milloin kyseinen määräaika alkaa ja missä olosuhteissa se keskeytyy tai katkeaa.
- (24) Mahdollisuus liikesalaisuuden luottamuksellisuuden menettämisestä oikeudenkäynnin aikana saa usein liikesalaisuuksien lailliset haltijat luopumaan oikeudenkäynnin aloittamisesta liikesalaisuuksiensa puolustamiseksi, mikä heikentää säädettyjen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen tehokkuutta. Tästä syystä on tarpeen vahvistaa erityiset vaatimukset, joiden tarkoituksena on suojata riitautetun liikesalaisuuden luottamuksellisuutta kyseisen liikesalaisuuden puolustamiseksi vireillepannun oikeudenkäynnin aikana, jollei asianmukaisista suojakeinoista, joilla varmistetaan oikeus tehokkaisesti oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, muuta johdu. Tällaisen suojan olisi pysyttävä voimassa oikeudenkäynnin päättymisen jälkeen ja niin kauan, kuin tiedot, jotka muodostavat liikesalaisuuden, eivät ole yleisesti tiedossa.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/23/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, käyttöoikeussopimusten tekemisestä (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 1).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 65).

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/25/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja direktiivin 2004/17/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 243).

- (25) Tällaisiin vaatimuksiin olisi sisällytettävä ainakin mahdollisuus rajoittaa henkilöpiiriä, jolla on oikeus tutustua todisteisiin tai olla läsnä suullisissa käsittelyissä, pitäen mielessä, että kaikkia tällaisia henkilöitä olisi koskettava tässä direktiivissä säädetty salassapitovaatimukset, ja julkaista vain julkiset osat tuomioistuinten ratkaisuksista. Ottaen huomioon, että riitautettujen tietojen luonteen arvioiminen on eräs oikeudenkäynnin keskeisistä tarkoituksista, tässä yhteydessä on erityisen tärkeää varmistaa sekä liikesalaisuuksien luottamuksellisuuden tehokas suoja että se, että kunnioitetaan näiden oikeudenkäyntien asianosaisten oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Kyseiseen rajoitettuun henkilöpiiriin olisi näin ollen sisällyttävä kunkin asianosaisten osalta vähintään yksi luonnollinen henkilö ja asianosaisten asianajajat sekä tarvittaessa muut edustajat, joilla on kansallisen lain mukaisesti asianmukainen pätevyys puolustaa, edustaa tai palvella asianosaisten etuja tämän direktiivin soveltamisalaa kuuluvassa oikeudenkäynnissä; näillä kaikilla olisi oltava täysimääräinen oikeus tutustua todisteisiin tai olla läsnä suullisissa käsittelyissä. Jos yksi asianosaisista on oikeushenkilö, kyseisen asianosaisten olisi voitava ehdottaa luonnollista henkilöä tai luonnollisia henkilöitä, jonka tai joiden olisi kuuluttava kyseiseen henkilöpiiriin mainitun oikeushenkilön asianmukaisen edustuksen varmistamiseksi, edellyttäen, että toteutetaan asiaankuuluvaa oikeudellista valvontaa sen estämiseksi, että tavoite rajoittaa oikeutta tutustua todisteisiin ja olla läsnä suullisissa käsittelyissä vaarantuu. Tällaisten suojakeinojen ei pitäisi käsittää edellyttävän sitä, että asianosaisia edustaa asianajaja tai muu edustaja oikeudenkäynnissä, kun tällaista edustusta ei vaadita kansallisessa laissa. Niiden ei myöskään pitäisi käsittää rajoittavan tuomioistuinten toimivaltaa päättää asianomaisen jäsenvaltion sovellettavien sääntöjen ja käytäntöjen mukaisesti, olisiko myös asiaankuuluvilla tuomioistuinten henkilöstön jäsenillä oltava täysimääräinen oikeus tutustua todisteisiin ja osallistua suullisiin käsittelyihin tehtäviensä hoitamiseksi ja missä määrin.
- (26) Sillä, että kolmas osapuoli hankkii liikesalaisuuden laittomasti, käyttää sitä laittomasti tai ilmaisee sen laittomasti, voi olla tuhoisia vaikutuksia liikesalaisuuden lailliseen haltijaan, koska liikesalaisuuden julkisen ilmaisemisen jälkeen liikesalaisuuden haltijan on mahdotonta palauttaa liikesalaisuuden menettämistä edeltänyttä tilannetta. Tämän vuoksi on olennaisen tärkeää säätää nopeista, tehokkaista ja saatavilla olevista väliaikaisista toimita liikesalaisuuden laittoman hankinnan, käytön tai ilmaisemisen lopettamiseksi välittömästi, myös silloin kun liikesalaisuutta käytetään palvelujen tarjoamiseen. On tärkeää, että tällaisia helpottavia toimia on saatavilla ilman, että joudutaan odottamaan pääasiaa koskevaa ratkaisua, samalla kun asianmukaisesti kunnioitetaan oikeutta puolustukseen ja noudatetaan suhteellisuusperiaatetta sekä otetaan huomioon tapauskohtaiset erityispiirteet. Tietyissä tapauksissa olisi oltava mahdollista sallia se, että väitetty oikeudenloukkaaja käyttää edelleen liikesalaisuutta, edellyttäen, että asetetaan yksi tai useampi vakuus, etenkin jos on olemassa vain pieni riski liikesalaisuuden tulemisesta yleiseen tietoon. Lisäksi olisi oltava mahdollista vaatia vakuuksia, jotka ovat riittävät perusteettomasta hakemuksesta vastapuolelle aiheutuneiden kustannusten ja vahingon kattamiseksi erityisesti silloin, kun viiveet aiheuttaisivat korjaamatonta vahinkoa liikesalaisuuden lailliselle haltijalle.
- (27) Samoista syistä on myös tärkeää säätää lopullisista toimenpiteistä, joilla estetään liikesalaisuuden laitton käyttö tai ilmaiseminen, myös silloin kun liikesalaisuutta käytetään palvelujen tarjoamiseen. Jotta tällaiset toimenpiteet olisivat tehokkaita ja oikeasuhteisia, niiden keston olisi siinä tapauksessa, että olosuhteet edellyttävät keston rajoittamista, oltava riittävän pitkä kolmannen osapuolen liikesalaisuuden laittomasta hankinnasta, käytöstä tai ilmaisemisesta mahdollisesti saaman kaupallisen hyödyn poistamiseksi. Tämäntyyppisten toimenpiteiden ei kuitenkaan olisi oltava täytäntöönpanokelpoisia, jos liikesalaisuuden alun perin kattama tieto on yleisesti tiedossa vastaajasta riippumattomista syistä.
- (28) On mahdollista, että liikesalaisuutta käytetään laittomasti mahdollisesti koko sisämarkkinoille levitettävien tavaroiden tai niiden osien suunnittelussa, tuotannossa tai markkinoinnissa, mikä vaikuttaisi liikesalaisuuden haltijan kaupallisiin etuihin ja sisämarkkinoiden toimintaan. Tällaisissa tapauksissa ja kun kyseessä olevalla liikesalaisuudella on tuntuva vaikutus tämän laittoman käytön tuloksena syntyvien tavaroiden laatuun, arvoon tai hintaan taikka kustannusten alenemiseen, jolloin tavaroiden tuotanto- tai markkinointiprosessit helpottuvat tai nopeutuvat, on tärkeää, että oikeusviranomaisille annetaan toimivalta määrätä tehokkaita ja aiheellisia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, ettei kyseisiä tavaroita saateta markkinoille tai että ne poistetaan markkinoilta. Koska kaupankäynti on maailmanlaajuisista, tällaisiin toimenpiteisiin on tarpeen sisällyttävä kielto tuoda näitä tavaroita unioniin taikka varastoida niitä niiden tarjoamiseksi tai saattamiseksi markkinoille. Kun otetaan huomioon suhteellisuusperiaate, korjaavien toimenpiteiden ei välttämättä olisi johdettava tavaroiden tuhoamiseen, jos käytettävissä on muita toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja, kuten loukkaavan ominaisuuden poistaminen tavarasta tai tavaroiden poistaminen markkinoilta esimerkiksi lahjoittamalla ne hyväntekeväisyysjärjestöille.
- (29) On mahdollista, että henkilö on hankkinut liikesalaisuuden alun perin vilpittömässä mielessä ja saanut vasta myöhemmin esimerkiksi liikesalaisuuden alkuperäisen haltijan antamasta ilmoituksesta tietoonsa, että hänen tietämyksensä kyseisestä liikesalaisuudesta on peräisin lähteistä, jotka käyttävät kyseistä liikesalaisuutta laittomasti tai ilmaisevat sen laittomasti. Jotta voidaan välttää se, että säädetty korjaavat toimenpiteet tai kiellot aiheuttavat kyseiselle henkilölle noissa olosuhteissa kohtuutonta haittaa, jäsenvaltioiden olisi säädettävä mahdollisuudesta käyttää asianmukaisissa tapauksissa vaihtoehtoja ratkaisua eli rahallisen korvauksen maksamista vahinkoa

kärsineelle osapuolelle. Tällainen korvaus ei kuitenkaan saisi ylittää niiden lisenssimaksujen tai maksujen määrää, jotka olisi jouduttu maksamaan, jos henkilö olisi saanut luvan käyttää asianomaista liikesalaisuutta, jaksolta, jonka aikana liikesalaisuuden alkuperäinen haltija olisi voinut estää liikesalaisuuden käytön. Jos liikesalaisuuden laittomassa käytössä on kyse muusta kuin tässä direktiivissä säädetystä lain rikkomisesta tai jos tällainen käyttö todennäköisesti aiheuttaa haittaa kuluttajille, kyseistä laitonta käyttöä ei kuitenkaan olisi sallittava.

- (30) Jotta voidaan välttää se, että henkilö, joka tiesi tai jolla oli riittävät perusteet tietää hankkineensa tai ilmaisseensa liikesalaisuuden laittomasti tai käyttäneensä sitä laittomasti, voisi hyötyä laittomasta toimintatavasta, ja jotta voidaan varmistaa, että vahinkoa kärsinyt liikesalaisuuden haltija palautetaan mahdollisuuksien mukaan tilanteeseen, joka olisi vallinnut ilman kyseistä toimintatapaa, on tarpeen säätää riittävän korvauksen maksamisesta kyseisen laittoman toimintatavan seurauksena kärsitystä vahingosta. Vahinkoa kärsineelle liikesalaisuuden haltijalle maksettavan vahingonkorvauksen määrässä olisi otettava huomioon kaikki asianmukaiset seikat, kuten liikesalaisuuden haltijan kärsimä ansionmenetys tai oikeudenloukkaajan saamat perusteettomat voitot sekä tarvittaessa liikesalaisuuden haltijalle aiheutunut aineeton vahinko. Esimerkiksi silloin, kun tosiasiallisesti kärsityn vahingon suuruutta on vaikea määrittää liikesalaisuuksien aineettoman luonteen vuoksi, vahingonkorvauksen määrä voidaan vaihtoehtoisesti johtaa esimerkiksi lisenssimaksuista tai maksuista, jotka olisi jouduttu maksamaan, jos oikeudenloukkaaja olisi pyytänyt lupaa kyseisen liikesalaisuuden käyttöön. Tämän vaihtoehtoisen tavan tarkoituksena ei ole asettaa velvoitetta säätää rangaistusluonteisista vahingonkorvauksista vaan varmistaa korvaus, joka perustuu objektiivisiin perusteisiin ja jossa otetaan huomioon liikesalaisuuden haltijalle aiheutuvat menot, kuten tunnistamisesta ja tutkimisesta aiheutuvat kustannukset. Tällä direktiivillä ei olisi estettävä jäsenvaltioita säätämästä kansallisissa laissaan, että työntekijöiden korvausvastuu on rajoitettu tapauksissa, joissa he eivät ole toimineet tahallisesti.
- (31) Pelotevaikutuksen kohdistamiseksi tuleviin oikeudenloukkaajiin ja yleisön tietämyksen lisäämiseksi liikesalaisuuksien laitonta hankintaa, käyttöä tai ilmaisemista koskevat ratkaisut on hyödyllistä julkaista, tarvittaessa myös näkyvillä ilmoituksilla, edellyttäen, ettei julkaiseminen merkitse liikesalaisuuden ilmaisemista eikä vaikuta suhteettomasti luonnollisen henkilön yksityisyyteen ja maineeseen.
- (32) Toimivaltaisten oikeusviranomaisten antamien ratkaisujen noudattamatta jättäminen voisi heikentää liikesalaisuuden haltijoiden käytettävissä olevien toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen tehokkuutta. Tästä syystä on tarpeen varmistaa, että kyseisillä viranomaisilla on asianmukaiset valtuudet määrätä seuraamuksia.
- (33) Jotta voidaan helpottaa tässä direktiivissä säädettyjen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen yhdenmukaista soveltamista, on aiheellista säätää yhteistyöjärjestelmistä ja tietojenvaihdosta yhtäältä jäsenvaltioiden välillä ja toisaalta jäsenvaltioiden ja komission välillä erityisesti luomalla jäsenvaltioiden nimeämien yhteyshenkilöiden verkosto. Jotta voitaisiin lisäksi tarkistaa, täyttävätkö kyseiset toimenpiteet niille asetetun tavoitteen, komission olisi tarvittaessa Euroopan unionin teollisoikeuksien viraston avustamana tarkasteltava tämän direktiivin soveltamista ja toteutettujen kansallisten toimenpiteiden tehokkuutta.
- (34) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan periaatteita, jotka on vahvistettu erityisesti perusoikeuskirjassa, etenkin oikeutta yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen, oikeutta henkilötietojen suojaan, sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta, ammatillista vapautta ja oikeutta tehdä työtä, elinkeinovapautta, omistusoikeutta, oikeutta hyvään hallintoon ja erityisesti oikeutta tutustua asiakirjoihin ottaen huomioon liikesalaisuuden vaatimukset, oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin sekä oikeutta puolustukseen.
- (35) On tärkeää varmistaa, että jokaisen sellaisen henkilön, jonka henkilötietoja liikesalaisuuden haltija voi käsitellä toteuttaessaan toimia liikesalaisuuden suojaamiseksi tai joka osallistuu liikesalaisuuksien laitonta hankintaa, käyttöä tai ilmaisemista koskevaan oikeudenkäyntiin tämän direktiivin nojalla ja jonka henkilötietoja käsitellään, oikeutta yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen sekä henkilötietojen suojaan kunnioitetaan. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 95/46/EY⁽¹⁾ säännellään henkilötietojen käsittelyä, joka suoritetaan jäsenvaltioissa tässä direktiivissä tarkoitetuissa yhteyksissä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja erityisesti jäsenvaltioiden nimeämien riippumattomien viranomaisten valvonnassa. Tämä direktiivi ei näin ollen saisi vaikuttaa direktiivissä 95/46/EY säädettyihin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, etenkin rekisteröidyn oikeuteen

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY, annettu 24 päivänä lokakuuta 1995, yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelystä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31).

päästä tutustumaan omiin käsiteltävänä oleviin henkilötietoihinsa ja saada oikaistuksi, poistetuksi tai suojatuksi puutteelliset tai virheelliset tiedot ja tarvittaessa velvollisuuteen käsitellä arkaluonteisia tietoja direktiivin 95/46/EY 8 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

- (36) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitetta, joka on moitteettomasti toimivien sisämarkkinoiden toteuttaminen ottamalla käyttöön riittävät ja vertailukelpoiset oikeussuojakeinot koko sisämarkkinoilla liikesalaisuuden laittoman hankinnan, käytön tai ilmaisemisen varalta, vaan se voidaan laajuutensa ja vaikutustensa vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi.
- (37) Tämän direktiivin tavoitteena ei ole oikeudellista yhteistyötä, tuomioistuimen toimivaltaa tai yksityis- ja kauppa-oikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevien yhdenmukaistettujen sääntöjen käyttöönotto eikä puuttuminen sovellettavaan lakiin. Muita unionin välineitä, joilla säännellään tällaisia kysymyksiä yleisellä tasolla, olisi periaatteessa sovellettava myös tämän direktiivin soveltamisalaan.
- (38) Tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa kilpailuoikeudellisten sääntöjen eikä varsinkaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 ja 102 artiklan soveltamiseen. Tässä direktiivissä säädettyjä toimenpiteitä, menettelyjä ja oikeussuojakeinoja ei olisi käytettävä kilpailun rajoittamiseen aiheettomasti tavalla, joka on vastoin Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta.
- (39) Tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa muita aloja kuten teollis- ja tekijänoikeuksia ja sopimusoikeutta koskevan asiaan liittyvän lainsäädännön soveltamiseen. Jos Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/48/EY⁽¹⁾ soveltamisala ja tämän direktiivin soveltamisala ovat kuitenkin päällekkäisiä, tämä direktiivi on ensisijainen (*lex specialis*).
- (40) Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001⁽²⁾ 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ja hän on antanut lausunnon 12 päivänä maaliskuuta 2014,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

Kohde ja soveltamisala

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

1. Tässä direktiivissä vahvistetaan säännöt liikesalaisuuksien suojaamisesta laittomalta hankinnalta, käytöltä ja ilmaisemiselta.

Jäsenvaltiot voivat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen määräysten mukaisesti säätää tässä direktiivissä vaadittua laajemmasta liikesalaisuuksien suojaamisesta laittomalta hankinnalta, käytöltä tai ilmaisemiselta edellyttäen, että varmistetaan 3, 5 ja 6 artiklan, 7 artiklan 1 kohdan, 8 artiklan, 9 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan, 9 artiklan 3 ja 4 kohdan, 10 artiklan 2 kohdan, 11 ja 13 artiklan sekä 15 artiklan 3 kohdan noudattaminen.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/48/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta (EUVL L 157, 30.4.2004, s. 45).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 45/2001, annettu 18 päivänä joulukuuta 2000, yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1).

2. Tämä direktiivi ei vaikuta
- sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta, sellaisina kuin niistä määrätään perusoikeuskirjassa, koskevan oikeuden käyttöön, mukaan lukien tiedotusvälineiden vapauden ja moniarvoisuuden kunnioittaminen;
 - sellaisten unionin tai kansallisten sääntöjen soveltamiseen, joissa liikesalaisuuksien haltijat velvoitetaan yleistä etua koskevista syistä ilmaisemaan tietoja, liikesalaisuudet mukaan lukien, yleisölle taikka hallinto- tai oikeusviranomaisille näiden viranomaisten tehtävien hoitamiseksi;
 - sellaisten unionin tai kansallisten sääntöjen soveltamiseen, joissa unionin toimielimet ja elimet tai kansalliset viranomaiset velvoitetaan ilmaisemaan tai joissa niiden sallitaan ilmaista yritysten toimittamia tietoja, joita nämä toimielimet, elimet tai viranomaiset pitävät hallussaan unionin oikeudessa tai kansallisessa laissa vahvistettujen velvollisuuksien ja oikeuksien nojalla ja mukaisesti;
 - työmarkkinaosapuolten itsemääräämisoikeuteen eikä niiden oikeuteen tehdä työehtosopimuksia unionin oikeuden sekä kansallisten lakien ja käytäntöjen mukaisesti.
3. Minkään tässä direktiivissä esitetyn ei ole käsitettävä antavan perustetta rajoittaa työntekijöiden liikkuvuutta. Tällaisen liikkuvuuden toteuttamisen osalta tässä direktiivissä ei etenkään anneta perustetta
- rajoittaa sitä, että työntekijät käyttävät tietoa, joka ei ole liikesalaisuus, sellaisena kuin se on määritelty 2 artiklan 1 kohdassa;
 - rajoittaa sitä, että työntekijät käyttävät kokemusta ja taitoja, jotka he ovat rehellisesti hankkineet osana tavanomaista työskentelyään;
 - asettaa työntekijöille näiden työ sopimuksissa muita kuin unionin oikeuden tai kansallisen lain mukaisesti määrättyjä rajoituksia.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan

- 'liikesalaisuudella' tietoa, joka täyttää kaikki seuraavat vaatimukset:
 - se on salaista siinä mielessä, että se ei ole kokonaisuudessaan tai osiensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä sellaiseen henkilöpiiriin kuuluvien henkilöiden, jotka yleensä käsittelevät tällaisia tietoja, yleisesti tiedossa tai helposti saatavissa;
 - sillä on kaupallista arvoa, koska se on salaista;
 - henkilö, jolla on tieto laillisesti hallussaan, on ryhtynyt vallitsevista olosuhteista kohtuullisiksi katsottaviin toimenpiteisiin sen pitämiseksi salaisena;
- 'liikesalaisuuden haltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka käyttää laillista määräysvaltaa liikesalaisuuteen nähden;
- 'oikeudenloukkaajalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on hankkinut tai ilmaissut liikesalaisuuden laittomasti taikka käyttää sitä laittomasti;
- 'loukkaavilla tavaroilla' tavaroita, joiden suunnittelussa, ominaisuuksissa, toiminnassa, tuotantoprosessissa tai markkinoinnissa saadaan merkittävää hyötyä laittomasti hankituista, käytetyistä tai ilmaistuista liikesalaisuuksista.

II LUKU

Liikesalaisuuksien hankinta, käyttö ja ilmaiseminen

3 artikla

Liikesalaisuuksien laillinen hankinta, käyttö ja ilmaiseminen

1. Liikesalaisuuden hankinta katsotaan lailliseksi, jos liikesalaisuus saadaan jollakin seuraavista tavoista:
 - a) itsenäinen keksiminen tai luominen;
 - b) sellaisen tuotteen tai esineen havainnointi, tutkiminen, purkaminen tai testaaminen, joka on asetettu yleisön saataville tai joka on laillisesti sellaisen tiedon hankkijan hallussa, jota ei koske oikeudellisesti pätevä velvoite rajoittaa liikesalaisuuden hankintaa;
 - c) työntekijöiden tai työntekijöiden edustajien tiedonsaantia ja heidän kuulemistaan koskevan oikeuden käyttö unionin oikeuden sekä kansallisten lakien tai käytäntöjen mukaisesti;
 - d) mikä tahansa muu käytäntö, joka vallitsevissa olosuhteissa on rehellisten kaupallisten käytäntöjen mukainen.
2. Liikesalaisuuden hankintaa, käyttöä tai ilmaisemista on pidettävä laillisena, siltä osin kuin tällaista hankintaa, käyttöä tai ilmaisemista edellytetään tai se sallitaan unionin oikeudessa tai kansallisessa laissa.

4 artikla

Liikesalaisuuksien laitton hankinta, käyttö ja ilmaiseminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että liikesalaisuuksien haltijoilla on oikeus vaatia tässä direktiivissä säädettyjä toimenpiteitä, menettelyjä ja oikeussuojakeinoja estääkseen liikesalaisuutensa laittoman hankinnan, käytön tai ilmaisemisen tai saadakseen oikeussuojan tällaista hankintaa, käyttöä tai ilmaisemista vastaan.
2. Liikesalaisuuden hankintaa ilman liikesalaisuuden haltijan suostumusta on pidettävä laittomana aina, kun se tapahtuu seuraavin keinoin:
 - a) luvaton pääsy sellaisiin liikesalaisuuden haltijan laillisessa määräysvallassa oleviin asiakirjoihin, esineisiin, materiaaleihin, aineisiin tai sähköisiin tiedostoihin, jotka sisältävät liikesalaisuuden tai joista liikesalaisuus voidaan johtaa, taikka niiden anastus tai kopioiminen;
 - b) mikä tahansa muu toimintatapa, jonka katsotaan vallitsevissa olosuhteissa olevan vastoin rehellisiä kaupallisia käytäntöjä.
3. Liikesalaisuuden käyttöä tai ilmaisemista on pidettävä laittomana aina, kun sen ilman liikesalaisuuden haltijan suostumusta suorittaa henkilö, jonka todetaan täyttävän jonkin seuraavista edellytyksistä:
 - a) kyseinen henkilö on hankkinut liikesalaisuuden laittomasti;
 - b) kyseinen henkilö rikkoo luottamuksellisuutta koskevaa sopimusta tai muuta velvollisuutta olla ilmaisematta liikesalaisuutta;
 - c) kyseinen henkilö rikkoo sopimusvelvoitetta tai muuta velvoitetta, joka koskee liikesalaisuuden käytön rajoittamista.
4. Liikesalaisuuden hankintaa, käyttöä tai ilmaisemista on myös pidettävä laittomana aina, kun henkilö hankinnan, käytön tai ilmaisemisen aikana tiesi tai hänen olisi vallitsevissa olosuhteissa pitänyt tietää, että liikesalaisuus oli saatu suoraan tai välillisesti toiselta henkilöltä, joka käytti liikesalaisuutta laittomasti tai oli ilmaissut sen laittomasti 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

5. Loukkaavien tavaroiden tuotanto, tarjoaminen tai saattaminen markkinoille taikka loukkaavien tavaroiden tuonti, vienti tai varastointi tällaisia tarkoituksia varten on myös katsottava liikesalaisuuden laittomaksi käytöksi, jos tällaisia toimia toteuttava henkilö tiesi tai hänen olisi vallitsevissa olosuhteissa pitänyt tietää, että liikesalaisuutta käytettiin laittomasti 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

5 artikla

Poikkeukset

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tässä direktiivissä säädettyjen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen määrittämisestä koskeva vaatimus hylätään, jos liikesalaisuuden väitetty hankinta, käyttö tai ilmaiseminen on tapahtunut jossakin seuraavista tapauksista:

- a) sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta, sellaisina kuin niistä määrätään perusoikeuskirjassa, koskevan oikeuden käyttö, mukaan lukien tiedotusvälineiden vapauden ja moniarvoisuuden kunnioittaminen;
- b) väärinkäytöksen taikka väärän tai laittoman toiminnan paljastaminen edellyttäen, että vastaaja toimii tarkoituksenaan suojata yleistä etua;
- c) työntekijät ovat ilmaisseet liikesalaisuuden edustajilleen osana näiden edustajien tehtävien perusteltua hoitoa unionin oikeuden tai kansallisen lain mukaisesti edellyttäen, että tällainen ilmaiseminen oli tarpeen kyseisten tehtävien hoitamiseksi;
- d) unionin oikeudessa tai kansallisessa laissa tunnustetun oikeutetun edun suojaaminen.

III LUKU

Toimenpiteet, menettelyt ja oikeussuojakeinot

1 jakso

Yleiset säännökset

6 artikla

Yleinen velvoite

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä toimenpiteistä, menettelyistä ja oikeussuojakeinoista, jotka ovat tarpeen varmistamaan yksityisoikeudellisen oikeussuojan saatavuuden liikesalaisuuksien laittoman hankinnan, käytön ja ilmaisemisen torjumiseksi.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen on täytettävä seuraavat vaatimukset:
 - a) niiden on oltava oikeudenmukaisia ja tasapuolisia;
 - b) ne eivät saa olla tarpeettoman monimutkaisia tai kalliita eivätkä ne saa sisältää kohtuuttomia määräaikoja tai johtaa aiheettomiin viiveisiin; ja
 - c) niiden on oltava tehokkaita ja varoittavia.

7 artikla

Oikeasuhteisuus ja oikeudenkäynnin väärinkäyttö

1. Tässä direktiivissä säädetyt toimenpiteet, menettelyt ja oikeussuojakeinot on määrättävä tavalla,
 - a) joka on oikeasuhteinen;
 - b) jolla vältetään esteiden luominen sisämarkkinoilla käytävälle lailliselle kaupalle; ja
 - c) joka tarjoaa oikeusturvakeinot niiden väärinkäyttöä vastaan.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat vastaajan vaatimuksesta määrätä kansallisessa laissa säädettyjä aiheellisia toimenpiteitä, jos liikesalaisuuden laitonta hankintaa, käyttöä tai ilmaisemista koskeva kanne on ilmeisen perusteeton ja kantajan katsotaan panneen oikeudenkäynnin vireille vahingoittamistarkoituksessa tai vilpillisessä mielessä. Tällaisiin toimenpiteisiin voi tilanteen mukaan kuulua vahingonkorvauksen määrääminen suoritettavaksi vastaajalle, seuraamusten määrääminen kantajalle taikka määrääminen siitä, että ratkaisusta on julkistettava tietoa 15 artiklassa tarkoitettulla tavalla.

Jäsenvaltiot voivat säätää, että ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä käsitellään erillisessä oikeudenkäynnissä.

8 artikla

Vanhentumisaika

1. Jäsenvaltioiden on tämän artiklan mukaisesti vahvistettava säännöt, jotka koskevat vanhentumisaikoja, joita sovelletaan aineellisoikeudellisiin vaatimuksiin ja hakemuksiin, jotka koskevat tässä direktiivissä säädettyjen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen määräämistä.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuissa säännöissä on määritettävä, milloin vanhentumisaika alkaa kulua, vanhentumisajan pituus sekä olosuhteet, joiden vallitessa vanhentumisaika keskeytyy tai katkeaa.

2. Vanhentumisaika ei saa ylittää kuutta vuotta.

9 artikla

Liikesalaisuuksien luottamuksellisuuden säilyttäminen oikeudenkäynnin aikana

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että asianosaiset, heidän asianajajansa tai muut edustajansa, tuomioistuimen henkilöstö, todistajat, asiantuntijat ja muut henkilöt, jotka osallistuvat liikesalaisuuden laittomaan hankintaan, käyttöön tai ilmaisemiseen liittyvään oikeudenkäyntiin tai joilla on oikeus tutustua kyseiseen oikeudenkäyntiin liittyviin asiakirjoihin, eivät saa käyttää tai ilmaista liikesalaisuuksia tai väitetyjä liikesalaisuuksia, jotka toimivaltaiset oikeusviranomaiset ovat asiaan osallisen asianmukaisesti perustellun pyynnön nojalla katsoneet luottamuksellisiksi ja joista he ovat saaneet tiedon oikeudenkäyntiin osallistumisen tai asiakirjoihin tutustumisen seurauksena. Jäsenvaltiot voivat myös sallia, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset toimivat tältä osin omasta aloitteestaan.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu velvoite pysyy voimassa oikeudenkäynnin päättyttyä. Tällaisen velvoitteen voimassaolo päättyy kuitenkin seuraavissa olosuhteissa:

- a) jos lopullisessa ratkaisussa katsotaan, että väitetty liikesalaisuus ei täytä 2 artiklan 1 kohdan mukaisia vaatimuksia; tai
- b) jos kyseisistä tiedoista tulee ajan mittaan sellaiseen henkilöpiiriin kuuluvien henkilöiden, jotka yleensä käsittelevät tällaisia tietoja, yleisesti tiedossa tai helposti saatavissa olevia.

2. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat asianosaisen perustellusta pyynnöstä määrätä erityisiä toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen liikesalaisuuden luvattomaan hankintaan, käyttöön tai ilmaisemiseen liittyvän oikeudenkäynnin aikana esille tuodun tai mainitun liikesalaisuuden tai väitetyn liikesalaisuuden luottamuksellisuuden säilyttämiseksi. Jäsenvaltiot voivat myös sallia, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset määräävät tällaisia toimenpiteitä omasta aloitteestaan.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin on sisällytettävä ainakin mahdollisuus

- a) rajoittaa kokonaan tai osittain oikeutta tutustua asianosaisten tai kolmansien osapuolten toimittamiin asiakirjoihin, jotka sisältävät liikesalaisuuksia tai väitetyjä liikesalaisuuksia, koskemaan rajoitettua määrää henkilöitä;

- b) rajoittaa pääsy suulliseen käsittelyyn, jossa saatetaan ilmaista liikesalaisuuksia tai väitetyjä liikesalaisuuksia, sekä oikeus tutustua näiden käsittelyjen pöytäkirjoihin tai litteroituun tekstiin koskemaan rajoitettua määrää henkilöitä;
- c) asettaa muiden kuin a ja b alakohdassa tarkoitettuun rajoitettuun määrään henkilöitä kuuluvien henkilöiden saataville kaikista tuomioistuimen ratkaisuista julkinen toisinto, josta on poistettu kaikki liikesalaisuuksia sisältävät kohdat tai jossa tällaisia kohtia on muutettu.

Toisen alakohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen henkilöiden määrä ei saa olla suurempi, kuin mikä on tarpeen sen varmistamiseksi, että noudatetaan oikeudenkäynnin asianosaisten oikeutta tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, ja tähän määrään on sisällyttävä kunkin asianosaisten osalta vähintään yksi luonnollinen henkilö sekä asianosaisten asianajajat tai muut edustajat.

3. Päättyessään 2 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä ja arvioidessaan niiden oikeasuhteisuutta toimivaltaisten oikeusviranomaisten on otettava huomioon tarve varmistaa oikeus tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, asianosaisten ja tapauksen mukaan kolmansien osapuolten oikeudet edut sekä jommallekummalle asianosaiselle ja tarvittaessa kolmansille osapuolille mahdollisesti aiheutuva vahinko, joka johtuu tällaisten toimenpiteiden määräämisestä tai määräämättä jättämisestä.

4. Kaikki 1, 2 tai 3 kohdan nojalla tapahtuva henkilötietojen käsittely on suoritettava direktiivin 95/46/EY mukaisesti.

2 jakso

Väliaikaiset toimet ja turvaamistoimet

10 artikla

Väliaikaiset toimet ja turvaamistoimet

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat liikesalaisuuden haltijan vaatimuksesta määrätä minkä hyvänsä seuraavista *väliaikaisista* toimista ja turvaamistoimista väitettyä oikeudenloukkaajaa vastaan:

- a) liikesalaisuuden käytön tai ilmaisemisen lopettaminen tai tapauksen mukaan kieltäminen väliaikaisesti;
- b) loukkaavien tavaroiden tuotannon, tarjoamisen, markkinoille saattamisen tai käytön kieltäminen taikka näitä tarkoituksia varten tapahtuvan loukkaavien tavaroiden tuonnin, viennin tai varastoinnin kieltäminen;
- c) loukkaaviksi epäiltyjen tavaroiden, mukaan lukien tuontitavarat, takavarikointi tai luovutus niiden markkinoilletulon tai markkinoilla liikkumisen estämiseksi.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että oikeusviranomaiset voivat vaihtoehtona 1 kohdassa tarkoitetuille toimille määrätä liikesalaisuuden väitetyn laittoman käytön jatkamisen ehdoksi vakuuksien asettamisen liikesalaisuuden haltijalle kuuluvan korvauksen saamisen varmistamiseksi. Liikesalaisuutta ei saa ilmaista vakuuksien asettamisen perusteella.

11 artikla

Soveltamisen edellytykset ja oikeusturvakeinot

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla oikeusviranomaisilla on 10 artiklassa tarkoitettujen toimien osalta oikeus vaatia hakijaa esittämään kohtuudella saatavilla oleviksi arvioidut todisteet, jotta viranomaiset saisivat riittävän varmuuden siitä, että

- a) liikesalaisuus on olemassa;

- b) hakija on liikesalaisuuden haltija; ja
- c) liikesalaisuus on hankittu laittomasti, sitä käytetään tai se ilmaistaan laittomasti, taikka liikesalaisuuden laittoman hankinnan, käytön tai ilmaisemisen uhka on välitön.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että päättäessään hakemuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä ja arvioidessaan sen oikeasuhteisuutta toimivaltaisten oikeusviranomaisten on otettava huomioon tapaukseen liittyvät erityisolosuhteet, mukaan lukien tarvittaessa seuraavat seikat:
- a) liikesalaisuuden arvo ja muut erityispiirteet;
- b) liikesalaisuuden suojaamiseksi toteutetut toimenpiteet;
- c) vastapuolen liikesalaisuuden hankinnan, käytön tai ilmaisemisen yhteydessä noudattama toimintatapa;
- d) liikesalaisuuden laittoman käytön tai ilmaisemisen vaikutukset;
- e) asianosaisten oikeutetut edut sekä vaikutus, joka toimenpiteiden hyväksymisellä tai hylkäämisellä voisi olla asianosaisiin;
- f) kolmansien osapuolten oikeutetut edut;
- g) yleinen etu; ja
- h) perusoikeuksien turvaaminen.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 10 artiklassa tarkoitetut toimet kumotaan tai että niiden vaikutukset lakkaavat muulla tavalla vastapuolen vaatimuksesta, jos
- a) hakija ei pane pääasiaa koskevaa kannetta vireille toimivaltaisessa oikeusviranomaisessa kohtuullisessa määräajassa, jonka toimet määräävä oikeusviranomainen asettaa asianomaisen jäsenvaltion lain niin salliessa tai, jos määräaika ei aseteta, enintään 20 työpäivän tai 31 kalenteripäivän kuluessa riippuen siitä, kumpi näistä ajanjaksoista on pitempi; tai
- b) kyseiset tiedot eivät enää täytä 2 artiklan 1 kohdan mukaisia vaatimuksia syistä, joiden ei voida katsoa johtuvan vastapuolesta.
4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat asettaa 10 artiklassa tarkoitettujen toimien ehdoksi, että hakija asettaa riittävän vakuuden tai vastaavan takuun, jonka tarkoituksena on varmistaa vastapuolen ja tarvittaessa toimien vaikutuspiiriin kuuluvien muiden henkilöiden mahdollisesti kärsimän vahingon korvaaminen.
5. Jos 10 artiklassa tarkoitetut toimet kumotaan tämän artiklan 3 kohdan a alakohdan nojalla tai jos ne raukeavat hakijan toiminnan tai laiminlyönnin vuoksi tai jos myöhemmin todetaan, ettei liikesalaisuutta ole hankittu, käytetty tai ilmaistu laittomasti eikä tällaisen toimintatavan uhkaa ole ollut, toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat vastapuolen tai vahinkoa kärsineen kolmannen osapuolen vaatimuksesta määrätä hakijan suorittamaan vastapuolelle tai vahinkoa kärsineelle kolmannelle osapuolelle asianmukaisen korvauksen näiden toimien aiheuttamasta vahingosta.

Jäsenvaltiot voivat säätää, että ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu korvausvaatimus käsitellään erillisessä oikeudenkäynnissä.

3 jakso

Pääasiaa koskevasta ratkaisusta johtuvat toimenpiteet

12 artikla

Kiellot ja korjaavat toimenpiteet

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos pääasiaa koskevassa tuomioistuimen ratkaisussa todetaan, että liikesalaisuus on hankittu laittomasti, sitä on käytetty laittomasti tai se on ilmaistu laittomasti, toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat kantajan vaatimuksesta määrätä yhden tai useamman seuraavista toimenpiteistä oikeudenloukkaajaa vastaan:

- a) liikesalaisuuden käytön tai ilmaisemisen lopettaminen tai tapauksen mukaan kieltäminen;
- b) loukkaavien tavaroiden tuotannon, tarjoamisen, markkinoille saattamisen tai käytön kieltäminen taikka näitä tarkoituksia varten tapahtuvan loukkaavien tavaroiden tuonnin, viennin tai varastoinnin kieltäminen;
- c) loukkaavia tavaroita koskevien aiheellisten korjaavien toimenpiteiden hyväksyminen;
- d) liikesalaisuuden sisältävien tai sen käsittävien asiakirjojen, esineiden, materiaalien, aineiden tai sähköisten tiedostojen tuhoaminen kokonaan tai osittain taikka tarvittaessa kyseisten asiakirjojen, esineiden, materiaalien, aineiden tai sähköisten tiedostojen luovutus kokonaan tai osittain kantajalle.

2. Edellä 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin on sisällyttävä

- a) loukkaavien tavaroiden takaisin veto markkinoilta;
- b) loukkaavan ominaisuuden poistaminen loukkaavista tavaroista;
- c) loukkaavien tavaroiden tuhoaminen tai tarvittaessa niiden poistaminen markkinoilta edellyttäen, että tällainen poistaminen ei heikennä kyseessä olevan liikesalaisuuden suojaa.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää, että määrätessään loukkaavien tavaroiden poistamisesta markkinoilta niiden toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat määrätä liikesalaisuuden haltijan vaatimuksesta, että tavarat on toimitettava liikesalaisuuden haltijalle tai hyväntekeväisyysjärjestöille.

4. Toimivaltaisten oikeusviranomaisten on määrättävä, että 1 kohdan c ja d alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteutetaan oikeudenloukkaajan kustannuksella, jollei sen esteenä ole erityisiä syitä. Nämä toimenpiteet eivät vaikuta vahingonkorvaukseen, johon liikesalaisuuden haltijalla voi olla oikeus liikesalaisuuden laittoman hankinnan, käytön tai ilmaisemisen perusteella.

13 artikla

Soveltamisen edellytykset, oikeusturvakeinot ja vaihtoehtoiset toimenpiteet

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että harkitessaan 12 artiklassa tarkoitettujen kieltojen ja korjaavien toimenpiteiden toteuttamista koskevaa vaatimusta ja arvioidessaan niiden oikeasuhteisuutta toimivaltaisten oikeusviranomaisten on otettava huomioon tapaukseen liittyvät erityisolosuhteet, mukaan lukien tarvittaessa seuraavat seikat:

- a) liikesalaisuuden arvo tai muut erityispiirteet;
- b) liikesalaisuuden suojaamiseksi toteutettujen toimenpiteiden;

- c) oikeudenloukkaajan liikesalaisuuden hankinnan, käytön tai ilmaisemisen yhteydessä noudattama toimintatapa;
- d) liikesalaisuuden laittoman käytön tai ilmaisemisen vaikutukset;
- e) osapuolten oikeutetut edut sekä vaikutus, joka toimenpiteiden hyväksymisellä tai hylkäämisellä voisi olla osapuoliin;
- f) kolmansien osapuolten oikeutetut edut;
- g) yleinen etu; ja
- h) perusoikeuksien turvaaminen.

Kun toimivaltaiset oikeusviranomaiset rajoittavat 12 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden kestoja, keston on oltava riittävä sellaisen kaupallisen tai taloudellisen edun poistamiseksi, jonka oikeudenloukkaaja on voinut saada liikesalaisuuden laittomasta hankinnasta, käytöstä tai ilmaisemisesta.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 12 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden kesto tai niiden vaikutukset lakkaavat muulla tavalla vastaajan vaatimuksesta, jos kyseiset tiedot eivät enää täytä 2 artiklan 1 kohdan vaatimuksia syistä, joiden ei voida katsoa johtuvan suoraan tai välillisesti vastaajasta.

3. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että toimivaltainen oikeusviranomainen voi sen henkilön vaatimuksesta, jota vastaan todennäköisesti määrätään 12 artiklassa säädettyjä toimenpiteitä, määrätä rahallisen korvauksen maksamisesta vahinkoa kärsineelle osapuolelle kyseisten toimenpiteiden määräämisen sijaan, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) asianomainen henkilö ei liikesalaisuutta käyttäessään tai ilmaistessaan tiennyt eikä hänen vallitsevissa olosuhteissa pitänyt tietää, että liikesalaisuus oli saatu toiselta henkilöltä, joka oli käyttänyt liikesalaisuutta laittomasti tai ilmaissut sen laittomasti;
- b) kyseisten toimenpiteiden toteuttaminen aiheuttaisi kyseiselle henkilölle kohtuutonta haittaa; ja
- c) rahallinen korvaus vahinkoa kärsineelle osapuolelle näyttää kohtuullisen tyydyttävältä.

Kun 12 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden sijaan määrätään rahallisesta korvauksesta, se ei saa ylittää niiden lisenssimaksujen tai maksujen määrää, jotka olisi jouduttu suorittamaan, jos henkilö olisi pyytänyt lupaa kyseisen liikesalaisuuden käyttöön sille ajanjaksolle, jona liikesalaisuuden käyttö olisi voitu kieltää.

14 artikla

Vahingonkorvaus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset määräävät vahinkoa kärsineen osapuolen vaatimuksesta oikeudenloukkaajan, joka tiesi tai jonka olisi pitänyt tietää hankkineensa liikesalaisuuden laittomasti, käyttäneensä sitä laittomasti tai ilmaisseensa sen laittomasti, maksamaan liikesalaisuuden haltijalle vahingonkorvauksen, joka vastaa liikesalaisuuden laittoman hankinnan, käytön tai ilmaisemisen johdosta koitunutta tosiasiallista vahinkoa.

Jäsenvaltiot voivat rajoittaa työnantajan liikesalaisuuden laittomasta hankinnasta, käytöstä tai ilmaisemisesta aiheutuvaa työntekijöiden korvausvastuuta työnantajiansa kohtaan, jos työntekijät eivät ole toimineet tahallisesti.

2. Arvioidessaan 1 kohdassa tarkoitettua vahingonkorvauksen määrää toimivaltaisten oikeusviranomaisten on otettava huomioon kaikki asianmukaiset tekijät, kuten vahinkoa kärsineelle osapuolelle aiheutuneet kielteiset taloudelliset seuraukset, mukaan lukien saamatta jäänyt voitto, oikeudenloukkaajan mahdollisesti saama perusteeton etu ja asianmukaisissa tapauksissa muut kuin taloudelliset tekijät, kuten aineeton vahinko, joka liikesalaisuuden haltijalle on aiheutunut liikesalaisuuden laittomasta hankinnasta, käytöstä tai ilmaisemisesta.

Vaihtoehtoisesti toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat soveltuviin tapauksiin määrätä vahingonkorvauksen kiinteänä määränä esimerkiksi vähintään niiden lisenssimaksujen tai maksujen määrän perusteella, jotka oikeudenloukkaaja olisi joutunut suorittamaan, jos se olisi pyytänyt lupaa käyttää kyseistä liikesalaisuutta.

*15 artikla***Tuomioistuimen ratkaisujen julkaiseminen**

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat määrätä liikesalaisuuden laittoman hankinnan, käytön tai ilmaisemisen vuoksi vireille pannuissa oikeudenkäynneissä kantajan vaatimuksesta ja oikeudenloukkaajan kustannuksella aiheellisia toimenpiteitä ratkaisua koskevien tietojen julkistamiseksi, mukaan lukien ratkaisun julkaiseminen kokonaan tai osittain.
2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa toimenpiteissä on säilytettävä liikesalaisuuksien luottamuksellisuus 9 artiklassa tarkoitetulla tavalla.
3. Päättyessään 1 kohdassa tarkoitetun toimenpiteen määrittämisestä ja arvioidessaan sen oikeasuhteisuutta toimivaltaisten oikeusviranomaisten on otettava huomioon tarvittaessa liikesalaisuuden arvo, oikeudenloukkaajan toimintatapa liikesalaisuuden hankinnan, käytön tai ilmaisemisen yhteydessä, liikesalaisuuden laittoman käytön tai ilmaisemisen vaikutukset ja se, miten todennäköistä on, että oikeudenloukkaaja jatkaa liikesalaisuuden laitonta käyttöä tai ilmaisemista.

Toimivaltaisten oikeusviranomaisten on myös otettava huomioon, voidaanko luonnollinen henkilö tunnistaa oikeudenloukkaajaa koskevien tietojen avulla ja, jos voidaan, onko näiden tietojen julkaiseminen perusteltua ottaen erityisesti huomioon tällaisesta toimenpiteestä oikeudenloukkaajan yksityisyydelle ja maineelle mahdollisesti aiheutuva vahinko.

*IV LUKU***Seuraamukset, kertomukset ja loppusäännökset***16 artikla***Tämän direktiivin noudattamatta jättämisestä määrättävät seuraamukset**

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat määrätä seuraamuksia henkilöille, jotka eivät noudata tai kieltäytyvät noudattamasta 9, 10 ja 12 artiklan nojalla toteutettuja toimenpiteitä.

Säädettäviin seuraamuksiin on sisällyttävä mahdollisuus määrätä uhkasakko siinä tapauksessa, että 10 ja 12 artiklan nojalla toteutettua toimenpidettä ei noudateta.

Säädettävien seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

*17 artikla***Tietojenvaihto ja yhteyshenkilöt**

Yhteistyön, mukaan lukien tietojenvaihto, edistämiseksi jäsenvaltioiden keskuudessa sekä jäsenvaltioiden ja komission välillä kunkin jäsenvaltion on nimettävä vähintään yksi kansallinen yhteyshenkilö käsittelemään tässä direktiivissä säädettyjen toimenpiteiden täytäntöönpanoon liittyviä kysymyksiä. Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava kansallisen yhteyshenkilön tai kansallisten yhteyshenkilöiden yhteystiedot muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

*18 artikla***Kertomukset**

1. Euroopan unionin teollisoikeuksien virasto laatii viimeistään 9 päivänä kesäkuuta 2021 osana teollis- ja tekijänoikeuksien loukkausten eurooppalaisen seurantakeskuksen toimintaa alustavan kertomuksen liikesalaisuuksien laitonta hankintaa, käyttöä tai ilmaisemista koskevien oikeudenkäyntien kehitysnäkymistä tämän direktiivin soveltamisen nojalla.
2. Komissio laatii viimeistään 9 päivänä kesäkuuta 2022 välikertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta ja toimittaa kyseisen kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Kertomuksessa otetaan asianmukaisesti huomioon 1 kohdassa tarkoitettu kertomus.

Välikertomuksessa tarkastellaan erityisesti tämän direktiivin soveltamisen mahdollisia vaikutuksia tutkimukseen ja innovointiin, työntekijöiden liikkuvuuteen sekä sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta koskevan oikeuden käyttöön.

3. Komissio tekee viimeistään 9 päivänä kesäkuuta 2026 arvioinnin tämän direktiivin vaikutuksista ja toimittaa kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

19 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 9 päivänä kesäkuuta 2018. Niiden on viipymättä toimitettava nämä säännökset kirjallisina komissiolle.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

20 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

21 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Strasbourgissa 8 päivänä kesäkuuta 2016.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

M. SCHULZ

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. G. KOENDERS
